

הארת השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת כי תצא תשפ"א

גיליון: 73

א לעכטיגער שבת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

הקם תקים עמו

פניני הפרשה

כי תצא למלחמה על איביך (כא ז)

במסכת קידושין (דף ל:ז) דהכתוב מדבר על המלחמה ביצור הרע. ולאור כך יש לדייק בקרא שכתוב: **כי תצא למלחמה**, ולא **כי תילחם** וכדומה, **דעצם היציאה למלחמה הוא כבר חלק ממלחמת היצור**, וכאמרם (ברכות ה'): **אמר ר' שמעון בן לקיש לעולם ירגז אדם יצור הטוב על יצור הרע. ובליקומ' (תורה ו):** שהיצור הרע תמיד נוקש באדם ועל האדם להילחם בו, וזהו: **כי תצא** - לצאת ולהילחם, והוא ע"ד הכתוב: **הבא להרגך השכם להרגו**.

כי תצא למלחמה על איביך ונתו ה' אלוךך בידך (כא ז)

אפ"ל **בידך** ענין **תפילה**, וכמובא בליקומ' (תורה ז) עה"פ (שמות ז'): **ויהי ידיו אמונה**, ותרגומו: **פרישן בצלו**. דבכוח התפילה זוכים לנתנו ה' אלוךך בידך. ואפשר להוסיף **בידך** גמטריא ל"ו דרומז על הצדיקים וכמובא בחז"ל (סוכה מה: סנהדרין צז:). וזהו: **ונתנו ה' אלוךך בידך - כוח התפילה, בזכות הצדיקים**.

כי תצא למלחמה על איביך ... ושבית שבינו (כא ז)

שבית שבינו אפ"ל דקאי על התורה, ע"ד המובא (מד"ר שמות כח ועוד) עה"פ: **זמשה עלה אל האלקים, הדא הוא דכתיב (תהלים סח, ט): עלית למרום שבית שבינו** - דקאי על התורה. וכן **פת תואר'** רומז על התורה הנקראת **אשת חיל**, וכמובא דעיקר קנין תורה הוא **במלחמתה של תורה**, וכמובא בארכה בדברי חז"ל. וזהו **כי תצא למלחמה** - למלחמת התורה, או אז זוכים לשבית שבינו קנינה של תורה, ויגעות ומצאת תאמינ'.

ויבכתה את אביה ואת אמה ירח ימים (כא יג)

ירח ימים - דא הוא ירחא דאלול (זהוה חדש). ואפ"ל בדבריו. **אביה אמה'** (עם התיבות והכולל) גמטריא **אלול**. כן אפשר להוסיף דכתוב **ירח'** ולא **חודש'** ע"ש ה'קצח' דענינה **תשובה'** וכדדריש ליה (חולין ט: שבועות ט), **אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח'**, ובליקומ' (א תנינא): **על כן עשה עמנו חסד וקבע יום הדין ראש השנה בראש חודש, שאז נביכול הוא יתברך בעצמו מבקש כפרה, בבחינת 'הביאו עלי כפרה, הנאמר בראש חודש, ועל כן אין לנו בושה ביום הדין לבקש כפרה, מאחר שהוא יתברך בעצמו מבקש אז כפרה'**, וזהו הדגשו של **ירח'** הרומז לתשובה.

ויסרו אותו ולא ישמע אליהם (כא יח)

אפ"ל, מכיון ד'ויסרו אותו' דהכבידו עליו העול בדרך של 'ויסרו', או אז התוצאה **ולא ישמע אליהם**. ובי'מנורת המאור' (ג כלל ב) על ענין החינוך: **לא יכוף אותם תמיד בשוטים וביסורים של דברים קשים, אלא, פעמים יכוף ופעמים יגזים ופעמים יפיס, כפי טבע התלמידים וכפי השעה**. וכמו דרשנו (שבת ט"ז) **"לעולם תתא שמאל דוחה מקרבת"**. וכמובן שזה אינו מוריד מאחריות וחובת החינוך.

ויהיה עמך עד דרש אחיך והשבות לוי (כב ב)

הנה כבר מובא על פסוק זה, דקאי על התקרבותם של בני אלוי ית', וכמובא בליקומ' (קפ"ח) **שהצדיק מחזיר את האבדות שנאבדו ע"י העוונות, והוא משיבם לאחר שדורש אם הוא רמאי או לא**. ואפשר להוסיף עוד דתיבות **עד דרש אחיך** בגמטריא **תרי"ג'** (עם ארבעה אותיות של תיבת תרי"ג) **דע"ו המצוות שבים ומתקרבים אלוי ית', וכמובא ש'מצוה'** הוא מלשון **התחברות** (ליק"ה נט"ו שחירת ד יא) דזהו: **'השבות לוי'**, התחברות מחדש אלוי ית' ע"י המצוות.

דוחים ולא מרחקים.

בתחילה הוא אפילו לא הניח תפילין, ואז ניגש אליו ר' יענקל זיטאמיר באמרו: **משה, אם אתה כבר נכנס - הנח גם תפילין**, הדיבורים הפשוטים השפיעו עליו, ואט אט החל לקיים עוד מצוות, לגדל זקן ופיאות, ולא פעם ראהו עם דמעות ליד ה'תהלים', והליקוטי תפילות'. וכשגרו את המקוואות, אמרתי לו: **משה אתה יודע היטב מה שפעלת בחיך... ראה ועשה שיהיה לנו מקווה, זה יהיה תיקון גדול לנפשך (תשובת המשקל)**. במסירות נפש של ממש - שהיה מעבירות החמורות אצל הקומוניסטים, חפר מתחת לאורות הסוסים שבחצירו חפירה עמוקה עד שמצאו מעין מים, ועשו מקוה. זו הייתה מקוה קרה וקפואה מאוד, באם היו מחממים אותה, היו עולים על עקבותיה מגילוי העשן.

כן הלשינו עליו פעם שונאי ישראל, אך גם כשבאו לבדוק - הצליח להסוות זאת היטב וניצל בנסים. זכה ר' משה לזכות את תושבי העיר למקוה כמה שנים, והקים יורש של צצאים יראים ושלמים, הוא נספה על קידוש השם בשנות השואה הי"ד. יציון הוסיף ר' לוי יצחק: שבתחילה אנשי העיר זלזלו שמקרים אדם מסוכן, שאין סיכוי שיחזור בתשובה, אך לאחר שזיכה את התושבים במקוה במסירות נפש, וכן הקים 'הכנסת אורחים' בביתו המפואר, נוכחו בצדקת דרכם של חסידי ברסלב, המקרבים יהודים כל זמן ששם יהודי נקרא עליהם, ואין שום יאוש בעולם כלל, ולא ידח ממנו נידח.

בעצב, אתה עושה לעצמך

ועוד זאת יש לנו לחדד לעצמנו - וביותר כשאנו עומדים לפני יום הדין, ובכך שאנו מזכים את חברינו אנו מזכים בעצם לעצמנו, אנו מרוויחים הרבה מכך. היה פעם עשיר גדול עד למאוד, שברצונו הטוב הודיע: שכל מי שצריך ללוות מעות יבא וילוהו. רבים היו שקפצו על המציאה ולוו אצלו מעות. אותו עשיר רשם חובותיו בפנקסו, למען יוכל לגבות את כספו חזרה. כעבור זמן, כשעיין בפנקס החובות - שם לב; שעל אף שהיטיב עם בני אדם - אין איש עם על לב לפרוע לו חובותו. כמובן שהדבר מאוד חרה לו, והיה לו מכך עגמת נפש מרובה.

בין הלוים המרובים היה אחד, שהפסיד כל מעות ההלוואה במסחר שעשה, ולא היה לו לפרוע את חובו, ועקב כך היו לו ייסורים גדולים שאין לו לפרוע. התיישב זה איש, שעל אף שאין לו כעת לשלם את החוב, אך לפחות אינו יכול להתעלם מהמלווה הטוב, וברצונו לספר לו את אשר בלבבו - שנקלע למצבו הקשה, וקשה לו כעת להחזיר את הלוואתו.

אומר ועושה; ומיודיענו בא לעשיר ושטח לפניו את סגור לבבו, שאף שהגיע זמן הפירעון - אין לו לשלם כי הפסיד את מעותיו. בשמוע זאת העשיר, נענה לעומתו באמרו: לא מעותיך - ההם שמעיקים עלי, כי מה נחשב אצלי סך קטן' כזה שאתה חייב לי להחזיר - נגד 'הסך הכולל' של כלל הבעלי חובות' המרובים - אשר מסתכמים אלפים ולרבות רבים. אך זאת אבקשך, שתלך ללווי הרבים, ותתבע מהם חובתם. תזכיר להם שהם חייבים לי כך וכך מעות, ואף אם הם לא יפרעו ויסלקו את כל החוב, רק לא אחד יסלק במעט מחובו, הם יעלו עשרות מונים מסך כל הסכום שהנך חייב להחזירני. והנמשל אומר רבינו (חיי מור"ן): ובה נושא אחרים, נעזר להם בהחזרת חובתם לפני בוראם, ומכך ינוכה גם חובתנו אנו, כי על כן שמח הוא המלווה הגדול בהחזרת החובות של בני עמו ישראל. נצל זאת!

השבוע בפרשייתנו אנו קוראים - פסוקים של חסד ועזרה לזולת הטמונים בכמה מצוות, וביניהם: **"לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים, והתעלמת מהם - השב תשיבם לאחיק"**.

בדברי השל"ה ע"כ: אם באבדת ממון, כך הזהירה אותנו התורה, באבדת נפש על אחת כמה וכמה, שאסור לנו להתעלם מהם - אלא: **"השב תשיבם"**, החזירם לכור מחצבתם, והאר בהם יראת שמים.

ודברים נוקבים - על פסוק זה, הוא בדברי האור החיים. וכך לשונו בדברי חיווק וקירוב: **"ואמר עוד לא תראה חמור אחיך וגו': "נתכוון בזה שלא יאמר הצדיק שלא נצטווה אלא על איש שנידח בעבירות - אבל ישנו בהשב. אבל אם נפל והרבה להרשיע, הלנופלים תקומה ואבדה תקוה ממנו, לא כן הוא - אלא לא תראהו ותתעלם, וצריך להקים עמו"**.

גם לנפש כזאת - צריכים לעזוב עמו יחד

ובדברים הנתיישים על הלב בעבודה נעלה זו - מכניס אותנו רבי נתן בערבות לשונו. וכך הם תורף דבריו (ליק"ה פריקה וטעניה א טו): דמצות פריקה וטעניה, בעת שרואה חמורו רובץ תחת משאו - שקשה להגבירו ולהעלותו מגודל המשאו שמונח עליו, דזהו רומז על משאו העונות, כמו שכתוב: **כמשא כבד יכבדו ממני**. ועל כן יכול להיות - שיעלה על דעתו לחדול מעזבו לו, בבחינת: **ודולת מעזבו לו**.

כי דימה שקשה להעלותו מגודל המשאו שעליו. אבל השי"ת רחום וחנון, ורחמי יריש מאד, ע"כ הזהיר ברחמי: עזוב תעזב עמו, שאפילו נפש כזאת צריכים לעזוב, לעזור ולהשתדל בכל כוחו להגביה ולהעלותו...

להרים את האדם מנפילתו בכוח האהבה

ומעניין לענין באותו ענין, בהמשך דבריו בהלכה אחרת על אותו פסוק: **כי תראה חמור שונאך רובץ ותחת משאו: 'חמור' מרמז על חומרו של אדם שעבר עבירה שהוא רובץ תחת משאו, ואינו יכול לישא עליו משאו, על התורה - ונופל ח"ו. כי ידוע שהאדם צריך להיות כשור לעול וכחמור למשאו, וכשוראים שהאדם נופל מעבודת ה' - שזה ע"י עבירות ח"ו והוא בחינת שונאך, צוותה תורה; ובלתי להתעלם ממנו, רק: עזב תעזבו עמו, שצריך לראות לעזור, לקרבו ולהרימו מנפילתו, וצריך לאהבו דיוקא כמו שתרגם אונקלוס: **'מישיבך תישיבך מה דבלבך עלוה'**. כי צריך לדון כל אדם לכף זכות, ואפילו ברשע גמור צריך למצוא איזה זכות, ועי"ז מוציאים אותו מרשעותו ומכניסים אותו באמת לכף זכות וחזרו בתשובה. וזהו מצות: עזב תעזבו, שעיקר המצווה היא האהבה כמו שתרגם האקלוס. כי בכדי להרים האדם עצמו מנפילתו הוא רק על ידי האהבה, דהיינו ע"י שמכניסים אותו לכף זכות ואהבה.**

לא דוחים ולא מרחקים...

מהסיפור דלהלן - סיפור החסיד רבי לוי יצחק בנדר (מובא בספר דרך אמונה) נזכר ללמוד גישתם של חסידים בקירוב הרחוקים והשפעתם הגדולה בכך: בעיר 'אומן' היה גר יהודי בשם **"משה צדוקס"** (משה בן צדוק), אביו **"צדוק"** היה יהודי פשוט, ממשכמי קום לבית הכנסת באמריית פרקי תהלים וכדומה. אך בנו משה, היה מאוד רחוק משמירת תורה ומצוות. כשנפטר צדוק לבית עולמו, הגיע משה לבית מדרשו לומר קדיש, כי בשאר בתי הכנסיות בעיר לא נתנו לו להיכנס מפני 'מעשי הטובים', ומה גם שהיה קשור לכנופיות מסוכנות, כשגם השלטון הקומוניסטי חיפש אחריו, אולם אצלנו לא

הַמְיֻשָׁה פְּנִינֵי הַפְּרָשָׁה

"לא תראה את המור אחיך או שורו נפלים בדרך" (כב ד)

'חמור' רומז ל'תורה' ע"ד הכתוב 'שכר חמור גרם', דקאי על התורה. 'שור' רומז על 'יוסף', כדברי הכתוב 'בכור שורו הדר לו' – ענין קדושה. דבעובדי דרכים צריכים חיזוק מיוחד בתורה וקדושה. בענין התורה כבר מובא בחז"ל (אבות ג ט) על ההולך בדרך ומפסיק ממשנתו, וכן ישנו ציווי מיוחד של 'זבלכתך בדרך' דשם צריכים התחזקות יתירה, כמובא.

וכן הוא בענין קדושה שצריכים זהירות מיוחדת בדרכים, וכמובא בספח"ק על הא ד'ל דרכים בחזקת סכנה'. ובליק"מ (לא) עה"פ 'ההסכן הסכנתי' דהדרכים תלויים בשמירת הברית. וזהו: 'לא תראה חמור או שור' – דזהו תורה וקדושה - 'נפלים בדרך'. – ששם נצרכים זהירות יתירה. ובהמשך הפסוק 'הקם תקים עמו' – שדייקא בדרך יש את התקומה, וכמובא על התיקוני דרכים להעלות ניצוצות קדושה שם. וב'שיחות הר"ן' (פ"ה) שבכל מקום שהאדם הולך לשם יש לו מה לתקן, אך יזהר שלא להיכשל ח"ו.

"לא תראה את המור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם הקם

תקים עמו" (כב ד)

בדברי המדרש עה"פ: 'ויחי לי שור וחמור וגו' (בראשית לב, ו): ד'שור' קאי על יוסף, ויעקב אמר לעשו: 'אין לי לירא ממך, שהרי נולד יוסף שנקרא שור, שנאמר: בכור שורו הדר לו (דברים לג). 'חמור', זה מלך המשיח, שנאמר (זכריה ט): עני ורוכב על חמור וגו'. ויעויין בליקוטי הלכות (תפילת המנחה ז טג) עני ורוכב על החמור. בחינת דוד, שקרא עצמו בכל פעם עני ואביון, וזהו רמז על 'משיח בן דוד'.

ובזוהר (במדבר רמב): 'בכר שורו הדר לו'. 'דעתיד לנפקא מגיה משיח בן אפרים'. וזהו בכאן רמז על שני המשיחים: משיח בן יוסף, ומשיח בן דוד, דאין לנו להחלם מהם כשוראים אותם נופלים בדרך – דהוא אורך הגלות, אלא 'הקם תקים עמו' – בנינו והשתדלותו של כל אחד בקץ הגאולה.

"יעשית מעקה לגגך" (כב ח)

'גג' בגימטריא 'הוי"ה', דהא האדם מרכבה לשכינה (ענין סידור הא"ר בתפילת שקודם התפילה) ולכן יש לו להיזהר דלא יחולל שמו ית'. וכן אפ"ל ע"פ המובא בהלכה (משנה ברורה א ס"ק ד) על הזהירות בשם הוי"ה שקובעים בבית הכנסת לפני העמוד. וזהו 'מעקה' – שמירה לשם הוי"ה.

וכן אפ"ל ע"ד הפסוק 'לא תשא שם ה' לשוא' וכמובא בזוהר על חומרת הענין של שם שמים לבטלה, וזהו 'מעקה לגגך'. וכן אפ"ל ע"פ דברי ה'נוטרי' על פסוק זה: ד'התורה' נקראת בשם 'גג' דמגנה ומצלי על האדם, 'וצריך שלימודו יהיה בהכנעה, וזהו 'מעקה' לשון עמק והשפלה'. וזהו גם בכאן 'מעקה' - 'השפלה והכנעה אליו ב'ה', ובליקוטי מוהר"ן (קצ"ד) דהאיך אפשר לרצות כבוד בהיכל המלך.

"כי יפל הנפל ממנו" (כב ח)

אפשר לדייק בקרא 'כי יפל' – מכיון שהוא - 'הנפל ממנו', שהוא נפול בעיני עצמו. ובליק"ה (ציצית ז ט) עיקר התגברות עמלק היה לרש ולרוק הנפשות החלושות שבישראל, בבחינת (דברים כה) ויזנב בך כל הנחשלים אחרך, וכדבריה'ל (תנחומא תצ"א י"ג) שכל מלחמתו היה על אותן שהיה הענן פולטן.

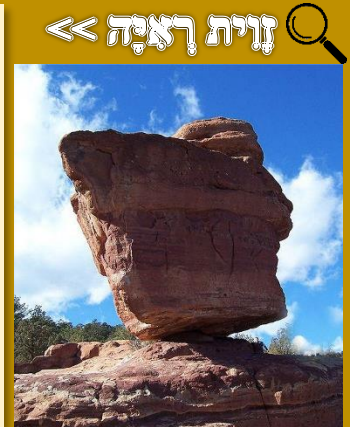
"זלא אבה ה' א' לשמוע אל בלעם ויהפך ה' לך את הקללה לברכה" (כג ו)

לכאורה תיבת 'לך' מיותר הוא, וכבר מקשים ע"כ (ענין בדברי יואל). ואפ"ל ע"פ המובא בליק"מ (לו) על הפסוק הנאמר בבלעם (במדבר כג) 'הנה בך בלחת' - שהברכה נשפעת לכל אחד כפי הכלי שלו. ולכן בכאן שלא נמשך קללת בלעם, כתוב 'לך' – שכלל ישראל בכלים שעשו מנעו הקללה.

"אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחרך" (כה יז)

'בליקוטי הלכות' דקאי על תפילה שעמלק מכניס קרירות מלהאמין בכוחה. ואפ"ל בדבריו: 'קרך בדרך' בגימטריא: 'כח התפילה', דזה עמלק רצה לקרר. ועוד בדבריו, דעמלק מתגבר ב'כל הנחשלים אחרך' – החלושי כוח. ואפ"ל, דהר"ת של 'כל הנחשלים אחרך' הם ל"ו כמנין הוי"ה, להראות שהקב"ה נמצא אתם. והס"ת 'כל הנחשלים אחרך' הם במנין אות 'צדיק' ע"ד: 'ועמך כולם צדיקים', חיזוק שבכל אחד יש נקודת צדיק, ואל לו ליפול.

נכון, לפעמים זה סלע כבד ככדי להרימו. אך לא מבקשים מאתנו להרימו בבת אחת. מנפצים אותו - ומעלים את האבנים הקטנות עד שהסלע למעלה... (ממשלי רביה"ק מוהר"ן מברסלב) נחמד זאת; בכל פעולה קטנה, אנו מתקדמים - ומשיגים את המטרה!

זוית ראשה <<

סיפורים מאירים

סיפורי פרשה כמשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו ז"ע

"אשר תאבד ממנו ומצאתה" (דברים ב ג)

האברה שנמצאה !

היה זה בתחילת שלטון הקומוניסטי, כשיהודי עשיר מהעיר - 'ליגראד' בשם וולפסון, שלח את בנו מעירו ללמוד בישיבה בעיר 'קייב', אולם לצערו הרב נודע לו שבנו עזב את דרך התורה, עד שנעשה גנב רחמנא לצלן.

בצר לו לאביו, אתא ובא לקייב בדאגה - כדי לפגוש את בנו. אולם כששמע בנו שאביו בא העירה, התחבא והסתיר את עצמו מאביו. וכך הסתובב האב בעיר, ולא ידע לשיית עצות לנפשו הכאובה. בעת חיפושו, פגש בחסיד רבי הירש ליב ליפל, וכששפך את מר לבו לפניו. נענה באמרו: "דע לך שכל האבדות נמצאים אצל הצדיק" כמבואר ב"לקוטי מוהר"ן" (תורה קפ"ח), ובכן שמע לעצתי ובא וסע עמי לאומן, ותתפלל שם אצל ציון רבנו על זה".

שמע האב בקולו, ונסעו שניהם לאומן על ראש חדש אלול, והאב לרוב שברון לבו בכה בציון רבנו מאד, עד שהבטיח ואמר: שבאם ימצא את בנו ישוב עמו להתפלל בראש השנה עם הקיבוץ הגדול. והנה הפלא; כשחזר לחפש את בנו בקייב, רץ אליו בחיבה גדולה, ובכה לפניו מאד בצעוק: "אבא, אבא היכן היית, הרי כל כך מתגעגע אחריך".

קיים יהודי זה הבטחתו, וחזר לראש השנה להתפלל בקיבוץ. והיה מעשה זה לנס ומופת גלוי. ובשנות הרעב של שלטון הקומוניסטי - היה שולח חבילות אוכל ובגדים לחסידים באומן, כי במחוז לינינגרד לא שרר רעב כמו באוקראינה.

"ואת הבנים תקח לך" (דברים כב ז)

כשתישלו ידיים לפעודה אספר לכם !

ידוע היה החסיד הנלבב רבי שמואל הורביץ זצ"ל - בדבקו הרבה בעבודתו בקודש, כחד משרפי מעלה. אך עם כל זאת הקדיש מזמנו היקר לחינוך צאצאיו.

וכך סיפר החסיד רבי יונה לבל - לאחר שהתארח פעם בסעודת השבת אצל ר' שמואל בלשונ: 'הייתי בבית עני ואביון, אבל מדברים שם כל כך מעולם הבא - כאילו הם נמצאים שם, יושבים הם בביתם הקפוא ומתענגים מהעולם הבא'.

ועל אף שמחשבותיו של רבי שמואל היו משוטטות בהשגותיו הגבוהות, היה מוריד עצמו אל בניו ואורחיו, בסיפורים ודיבורים המתיישבים על הלב.

כך גם הייתה עבודתו בסעודת 'מלוה מלכה' שהיה יושב עם כל בני הבית כבשאר סעודות השבת, כשנותן ביתו הייתה תדיר מבשלת תבשיל חדש במיוחד לסעודה זו.

רבי שמואל היה יושב ומספר סיפורים מ'הבעל שם טוב' ומגודל סעודה זו, והיה מחזק את ילדיו שיאכלו גם הם. ופעמים היה כשרב שבתות החורף שבעים היו כבר ממאכלי השבת, ולא חפצו לאכול שוב, אך ברעבונם למוצא פיו בסיפורי הנפלאים - היו מבקשים ממנו שידבר ויספר, ותשובתו הייתה: "כשתישלו ידיים לסעודה אספר..."

"אבן שלמה וצדק יהיה לך" (דברים כה טו)

זהירות בניהול בית הדואר !

היה זה בנו של רבי נתן מברסלב, רבי יצחק שמו, שהיה ידוע כירא שמים גדול, כשרוב מכתבי אביו המודפסים בספר 'פלים לתרופה' מיעודות אליו, ומתוכם משתקפת דמותו המופלאה והתמה. טרם החל בעבודתו פלינתו ביגיע כפיו - קיבל הצעות עבודה מפרוע, בהודיעו לו כי יבחר לעצמו אחת משלוש משרות: ניהול בית הדואר, ניהול טחנת הקמח, או שיקבל תחת אחריותו את כריתת העצים בעיר השייך לפרץ.

ר' יצחק הביא לפני אביו - את שלש ההצעות, בכדי שינחה אותו איזה מהן להעדיף, מוהר"ת יעץ לו לקבל את ניהול בית הדואר, כי בעסק הזה יהיה לו פחות הפרעות וביטולים בעבודת הקודש. ואכן לקח את ניהול בית הדואר, וגרם בעבודתו ובישירותו הגדולה - לקידוש שם שמים מרובה לכלל תושבי האזור.

ר' יצחק, בהיותו עובד ה' מופלג, לא השקיע עצמו לגמרי במלאכתו, שכל כולה לא הייתה אלא בכדי להביא טרף לביתו, והקדיש את מיטב זמנו לתורה ועבודת השם בדרך רבינו, כפי אשר לימדו אביו הגדול.

וכן הורה לו אביו: בלכתך לבית הדואר תחשוב כל הדרך בעני תורה ועבודת הש"ת, וכך תעשה גם מיד בצאתך מבית הדואר, אבל בדואר עצמו, בעת העסק, תהיה כל מחשבותיך נתונה לענייני הדואר, כי זה נוגע לעיני ממונות, ולא תכשל חלילה בממון אחרים, בטעיות, גזלות וכיוצא בזה.

מן ספאר שהוא ישיקו העתרים | מרויחים ושומרים בנספח

לדיים יקרים ! באו והקשיבו משל יפה - המספר בדרךש תנחומא - בפרשה שלנו: היה פעם מלך שהקניס פועלים לשרתו, בכדי לנטע עצים בתוך השדה. המלך לא גלה לפועלים כמה שרך הוא יתן להם עבור עבודתם בשדה.

כשהגיע סוף היום בערב - נתן המלך לכל מי שנטע אילן אחד - זהוב שלם - ששניו הרבה מאוד. כשהפועלים ראו שבעבור עץ אחד - מקבלים זהוב יקר זה, אמרו לעצמם - אם על עץ אחד - לא משנה איזה סוג עץ - אפילו עץ קל - קבלו עליו זהוב אחד, אם נטענו הרבה עצים - גודאי שנקבל סכום גדול מאוד.

ולמה באמת המלך לא גלה את שרכם ? כי המלך לא רצה שהמטרה של העובדים בעבודתם יהיה עבור קסף, אלא בכדי לקיים את צווי המלך - ולאחר מכן הוא ישלם להם את שרכם.

כך אומר המדרש, במצות 'שלוח הקן' - שזו מצוה קלה ביותר, ושכרה פל מרבה - שזוכים לאריכות ימים.

ואם במצוה קלה זו זוכים לשרה המרבה - על אחת כמה וכמה - במצוות שיש בהם טרחה והוצאת ממון, ומחיים את נפש הזולת, ודואי ששרך מרבה מאוד.

ומיכך - אומר המדרש: לא פרש השוש ברוך הוא שר המצוות שיש בתורה - כדי שעם ישראל יעשו את המצוות שלא על מנת לקבל פרס - ששרך מרבה עוד יותר, וכן גם ירבה שרכם. ספור זה מלמדנו: עד כמה היא שרך של מצוות, פל מצוה ומצוה.

ענת לקראת יום הדין, נרבה בעשית טוב, נרבה במצוות ובמעשים טובים. וכבר אמר רבנו - שפדאי להשקיע ולשים בצד, כמו שזה שמור 'בכספת' - מצוות ומעשים טובים שפגאו לנו לשמוש לעת הצורך. הבה נאגור הרבה זכויות, עוד מצוה ועוד תורה ותפלה, ונרויח מן הרבה מאוד. זה קדאי !